

Ryszard Wroczyński, Sociální pedagogika, SPN, Bratislava 1968, 309 stran.

Slovenské pedagogické nakladatelství vydalo v roce 1968 knihu vedoucího katedry sociální pedagogiky na varšavské universitě Ryszarda Wroczyńskiego v překladu V. Košíňára a s předmluvou profesora Ludovíta Bakoše, našeho odborníka v teorii výchovy.

Autor definuje sociální pedagogiku jako vědu o podmíněnosti výchovy a o problémech mimoškolní výchovy. Podmíněnost výchovy mnoha dalšími vlivy přicházejícími z vnějška k chování či ke skupině chovanců a zasahujícími do výchovného procesu, to je vlastně postulat sociální pedagogiky. Postulát připomínající názory francouzských materialistů na výchovu a také nikoliv vzdálený názorům sociologickým. Sociální pedagogika však není pedagogika pasivního přizpůsobení vlivům okolí, ale chce tyto vlivy poznat, počítat s nimi, ovlivnit je a využít pro úspěšné uskutečnění výchovného záměru. Až dosud se v teorii výchovy pracovalo pouze s tou oblastí výchovného působení, která byla totožná s územím třídy, školy, výchovného zařízení obecně a s metodicky správným působením učitele. Jak říká na jednom místě knihy autor: „Takoveto zúžené chápání úloh výchovné práce je jistě příčinou mnohých neúspěchů a rozčarování. Metodické znalosti jsou základním, ne ale jediným činitelem, který podmiňuje úspěch práce učitele. Mnoho činitelů, které determinují efektivnost výchovné práce, je v prostředí života mládeže, v jejích existenčních podmínkách anebo vlivech okolí.“ (s. 30)

Z tohoto pojetí pak logicky vyplývá i obecnější pohled na oblast výchovy mimo vyučování, který se promítá např. do Wroczyńskiego klasifikace prostředí, v níž mnoho internacionálního prostředí výchovy (zařízení pečovatelská, zařízení podporující vývoj dětí a mládeže a zařízení pro výchovu po ukončení školy a osvětu dospělých) nacházíme i klasifikaci přirozeného prostředí výchovy: rodina, sociální (lokální) prostředí a vrstevnické skupiny.

Samostatnou kapitolu věnuje autor volnému času dětí a mládeže a výchovným problémům volného času, jeho využívání a organizaci.

Bohaté je v knize zastoupena historie oboru, a to jak polská tak zahraniční. Nechybí ani zmínky o současném stavu zařízení pro výchovu mimo vyučování v zemích socialistických i západních. Současný mladý čtenář a student se zde poučí o mnohých organizacích, které zná dnes už jen podle jména.

Druhá kapitola knihy (Prostředí a jeho poznávání) je věnována pojmu prostředí, jeho typologii a významu vědy o prostředí pro teorii a praxi výchovy, ale hlavně zkoumání a měření prostředí, tedy problému metodologickému. V celém pojetí dominuje pojetí výchovy jako jevu uskutečňujícího se ve složitých strukturách mezilidských vztahů a vlivů uvnitř skupiny i působících na skupinu zvenčí. Samotné měření a vyhodnocování těchto vlivů při jejich působení na dosažení výchovného cíle bude však zřejmě vyžadovat v budoucnu ještě složitějších matematických metod. Kniha činí první krok tím, že seznamuje čtenáře s pojmem stupnic, na jejichž základě lze zkoumané jevy kvantifikovat a upozorňuje na některé pokusy zahraničních autorů.

Slovenské pedagogické nakladatelstvo udělalo záslužný čin pro všechny, kdož se zabývají teorií výchovy, když vydalo tuto knihu. Kéž by následovaly publikace i dalších autorů, zabývajících se touto problematikou.

Milan Přadka

Vladimír Jůva: Die ästhetische Erziehung der Jugend II, Spisy filosofické fakulty UJEP, Brno 1969, 124 str.

V poměrně krátkém časovém intervalu se objevuje před pedagogickou veřejností další kniha o estetické výchově. Je to kniha navazující na stejnojmennou tematiku, kterou Vladimír Jůva zpracoval v podobě prvního dílu v roce 1967. První díl se zabýval hlavně rozložením modelů estetické výchovy v jednotlivých historických obdobích, druhý díl je příspěvkem k pochopení současného systému v tom smyslu, že se zaměřuje na objasnění základních kategorií, se kterými estetickovýchovný proces pracuje.